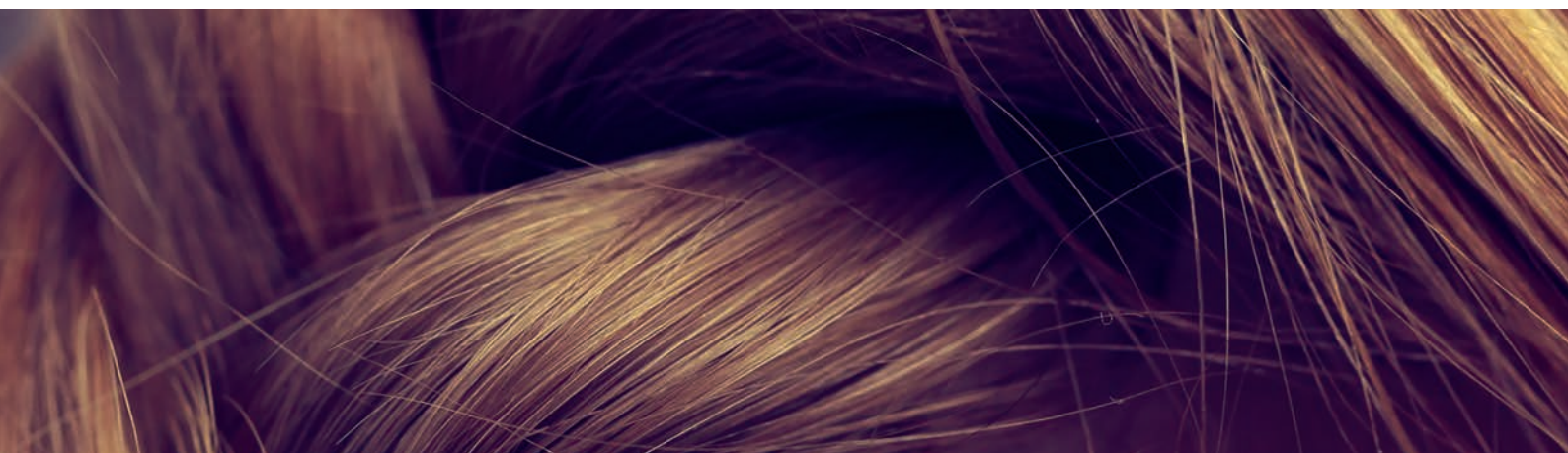

Verzekerden in beeld 2020

Inzicht in het overstapseizoen

vektis intelligence
_

Voorwoord

De Zorgthermometer Verzekerden in Beeld 2020 biedt inzicht in de feiten en cijfers rondom het overstapseizoen. Ieder jaar is er veel belangstelling voor de verschuivingen in het landschap van verzekeringsconcerns en trends in het gedrag van ruim 17,3 miljoen

verzekerden. Wij verzamelden de cijfers en geven in onze figuren overzichtelijk weer wat de veranderingen zijn in onder meer polissen, aanvullende pakketten en eigen risico. En wij geven een toelichting waar nodig.

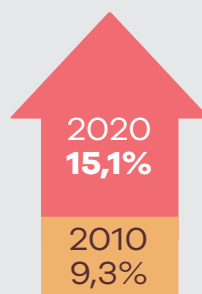
Inhoud

6,5%

wisselt van zorgverzekeraar

Pagina 2

1. Verzekerdenmobiliteit

Marktaandeel kleine zorgverzekeraars **verder gestegen**

Pagina 8

2. Ontwikkeling marktaandelen zorgverzekeraars

Gemiddelde premie collectief nu hoger dan individueel

Pagina 12

€ 1396

€ 1373

3. Keuzes rondom de premie

“Op mijn 18e deed ik gewoon wat mijn familie deed, **maar later ging ik zelf nadenken**”

Pagina 15

4. Verzekerden aan het woord

Steeds meer verzekerden **kiezen eigen risico**

Pagina 16

5. Keuzes rondom het eigen risico

Percentage aanvullend verzekerden **daalt opnieuw in 2020**

Pagina 18

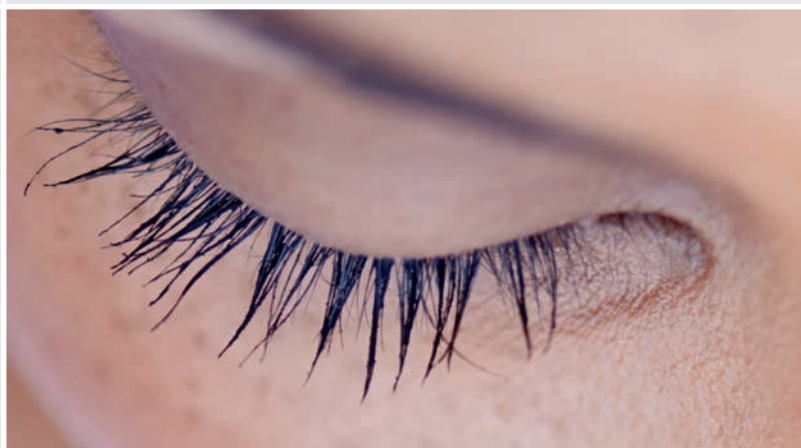
6. Aanvullende verzekeringen

7. Verantwoording en onderzoeksrapport

Pagina 21

8. Begrippenlijst

Pagina 22

1. Verzekerden- mobiliteit

Het aantal overstappers is in 2020 een halve procentpunt gedaald naar 6,5%. Vorig jaar steeg het aantal overstappers nog tot 7%. Dat was toen het een na hoogste overstapperpercentage sinds de invoering van de Zorgverzekeringswet in 2006. Deze stijgende trend zette dit jaar niet door.

Varianten overstapperpercentage 2019/2020

6,5

Overstapperpercentage

10,9

Inclusief collectieven

5,9

Op concernniveau

6,1

Overstapperpercentage
exclusief 18-minners

Vektis stelt ieder jaar in februari vast hoeveel mensen gebruikmaakten van de mogelijkheid om een nieuwe zorgverzekering af te sluiten. Alle verzekerden krijgen de gelegenheid om hun huidige verzekering op te zeggen voor 1 januari. Vervolgens kunnen zij gedurende een maand, tot 1 februari, een overstap maken. In 2020 waren er 1,1 miljoen overstappers (6,5%). In 2019 waren dat er 78 duizend meer (7%).

Als we naar het overstappedrag van de afgelopen 6 jaar kijken, dan zien we in figuur 1.2 dat 46% van de huidige 1,1 miljoen overstappers dit jaar voor het eerst sinds 2014 is overgestapt. De meeste verzekerden (69%) zijn in de afgelopen 6 jaar niet overgestapt.

Als we bij het bepalen van het overstapcijfer ook het aantal verzekerden meetellen dat van verzekeraar verandert als gevolg van wisseling van een collectief contract, komen we tot een aanmerkelijk hoger percentage van 10,9. Dit relatief hoge percentage wordt deels veroorzaakt doordat er per 2020 relatief veel collectieve contracten van zorgverzekeraar zijn veranderd, als gevolg van het opgaan van

3 zorgverzekeraars in een andere zorgverzekeraar. Het gaat om OHRA Zorgverzekeringen, Avéro Achmea en IZZ. De verzekerden van deze verzekeraars zijn ondergebracht bij een andere zorgverzekeraar, vaak binnen hetzelfde concern. Het aantal zorgverzekeraars in Nederland is hierdoor gedaald van 24 naar 21.

De verzekerden van OHRA Zorgverzekeringen zijn ondergebracht bij OHRA Ziektekosten, de verzekerden van Avéro Achmea bij Zilveren Kruis en de verzekerden van zorgverzekeraar VGZ voor de zorg (IZZ) bij VGZ. Daarnaast biedt volmachtverzekeraar Aevitae vanaf 2020 alleen nog maar verzekeringen aan voor EUCARE en daarmee geen verzekeringen meer voor a.s.r., VGZ en Avéro Achmea. De verzekerden die in 2019 al via Aevitae verzekerd waren, zijn ondergebracht bij EUCARE.

Deze verschuivingen hebben vanzelfsprekend effect op het aantal verzekerden per zorgverzekeraar. In figuur 1.3 maken we inzichtelijk welke zorgverzekeraars hun marktaandeel hebben zien toenemen dan wel afnemen. De grootste relatieve groei in marktaandeel is vanwege

de eerdergenoemde verschuivingen van verzekerden naar EUCARE. Deze zorgverzekeraar is in 2019 tot de markt toetreden en ziet de populatie meer dan verdrievoudigen. A.s.r. volgt na EUCARE met een groei van het aantal verzekerden met 25,8%, direct gevolgd door OHRA Ziektekosten met een groei van 24%.

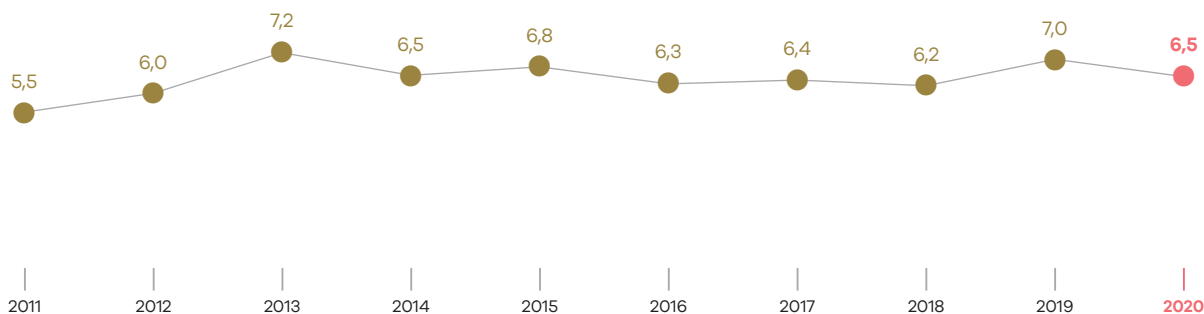
Aan de onderkant van de grafiek vinden we de verzekeraars die in procentuele groei het meest dalen. De grootste krimp is dit jaar voor verzekeraar FBTO met 12,9%. Verzekeraar AnderZorg laat een daling met 10,1% zien.

Het aantal polissen daalde van 59 tot 55. Binnen die 55 polissen kunnen verzekerden kiezen tussen een natura-, restitutie- of combinatiepolis. Het grootste aantal polissen, namelijk 34, betreft een naturapolis.

Een volmacht van Avéro is per 2019 opgehouden te bestaan. EUCARE en Zilveren Kruis hebben de verzekerden van Avéro grotendeels overgenomen.

Figuur 1.1

Overstappercentage 2020 gedaald

Figuur 1.2

46%

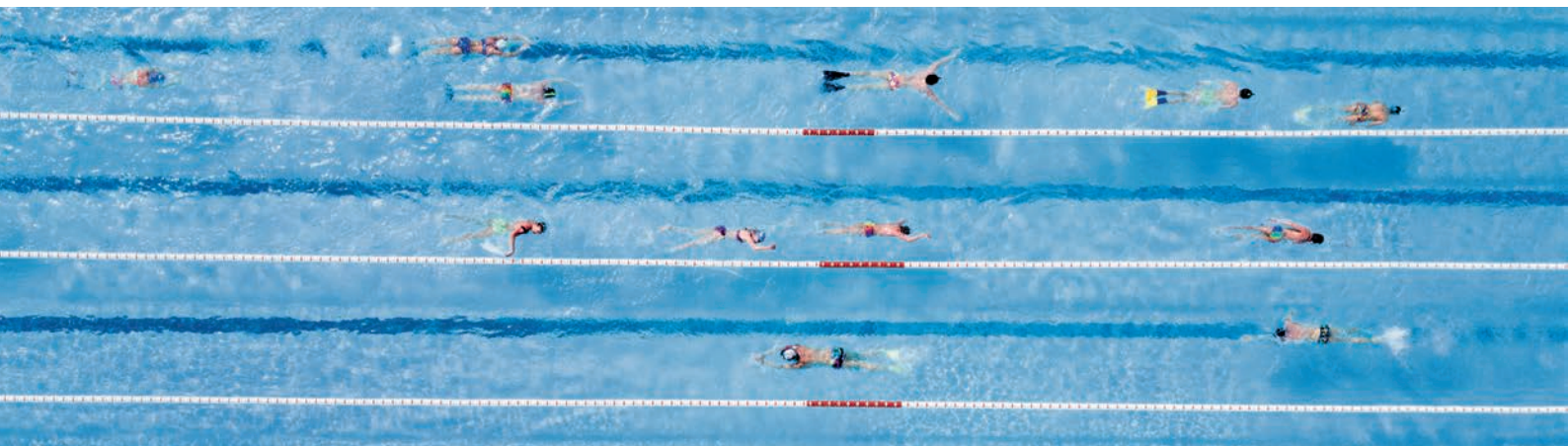
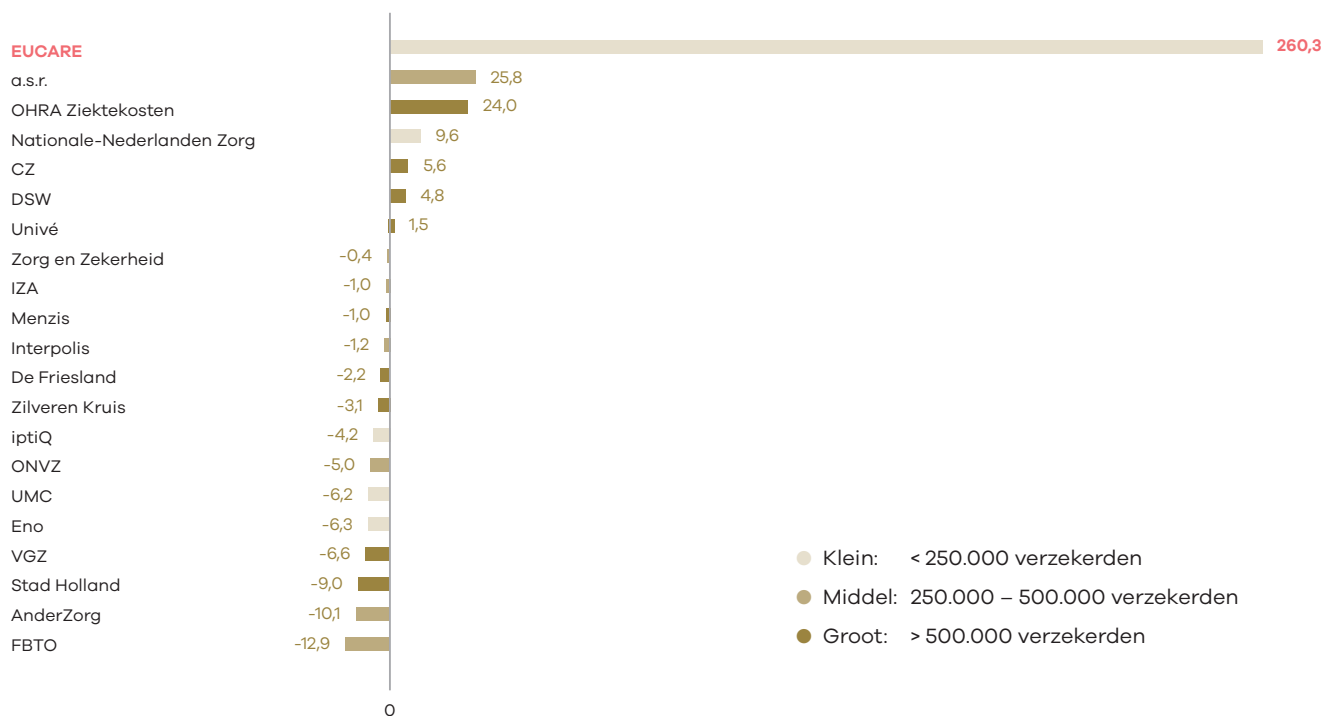
van de verzekerden wisselde dit jaar sinds 2014 voor het eerst van verzekeraar

In de laatste 6 jaar is 69% niet van zorgverzekeraar gewisseld.

Figuur 1.3

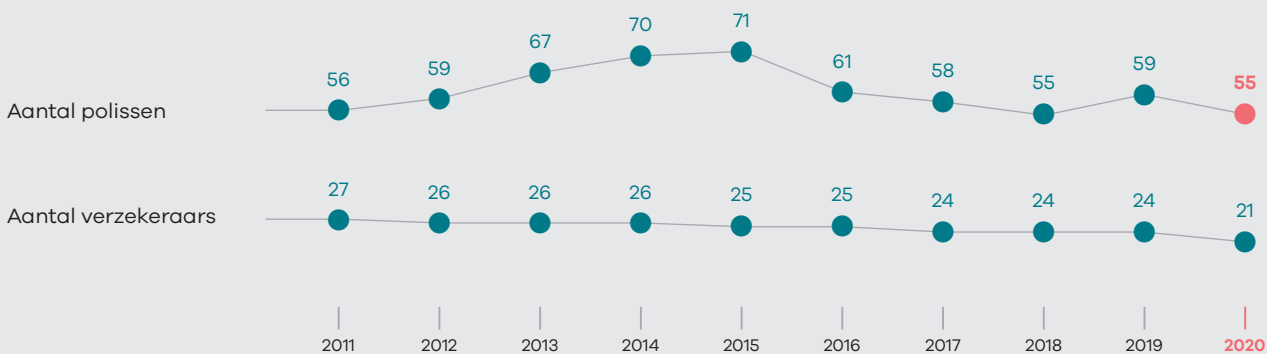
Zorgverzekeraar EUCARE hoogste groei met 260,3%

In procenten

Figuur 1.4

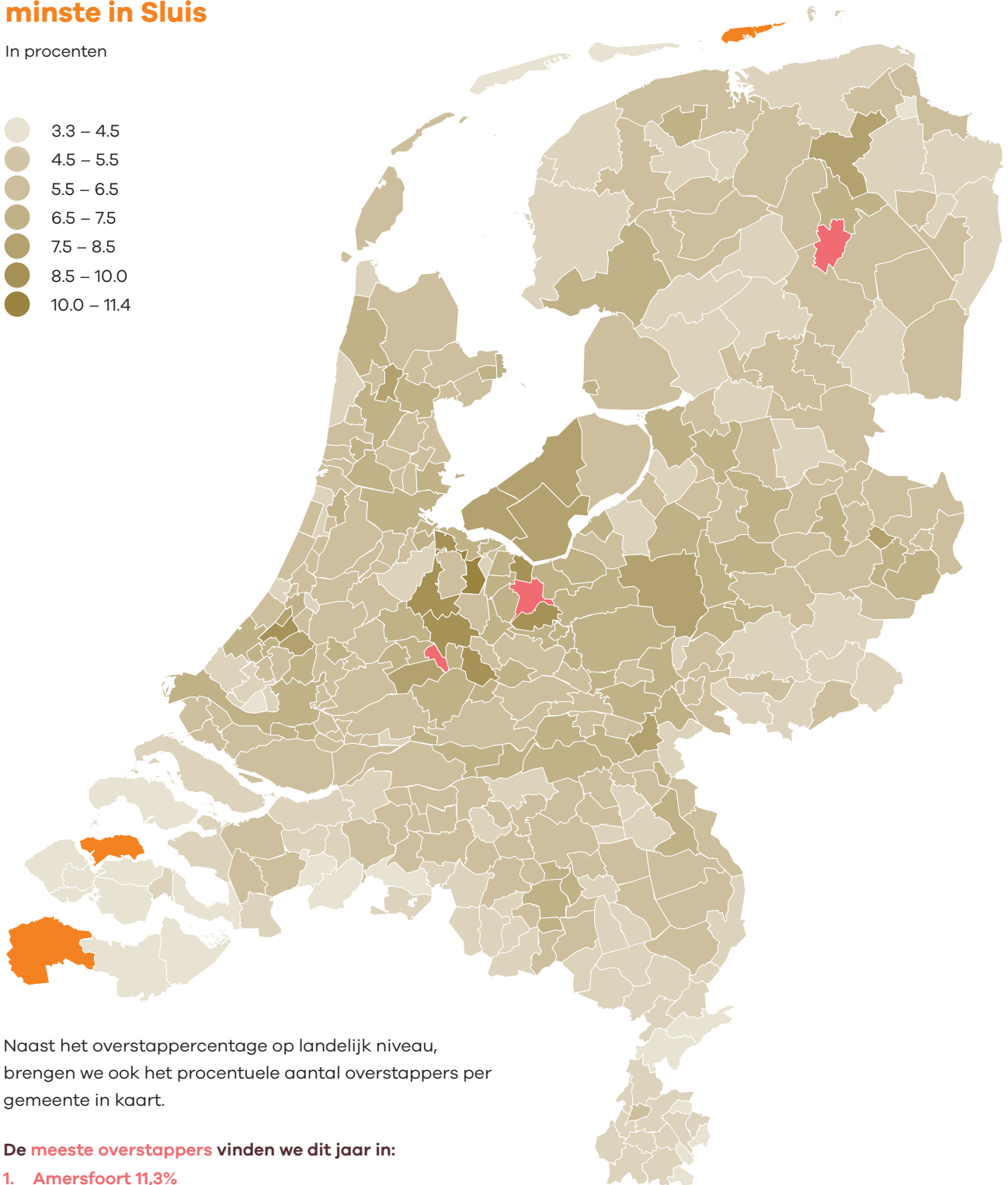
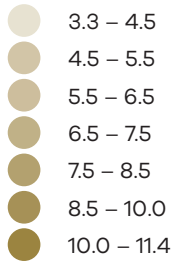
Aantal polissen in 2020 gedaald

Figuur 1.5

Meeste overstappers in Amersfoort, minste in Sluis

In procenten

Naast het overstapperpercentage op landelijk niveau, brengen we ook het procentuele aantal overstappers per gemeente in kaart.

De **meeste overstappers** vinden we dit jaar in:

1. **Amersfoort 11,3%**
2. **IJsselstein 10,6%**
3. **Assen 10,5%**

Deze gemeentes bieden inwoners met een laag inkomen een voordelige zorgverzekering (de zogenaamde gemeentepolis). In 2020 is er een nieuwe aanbieder van deze gemeentepolis, waardoor relatief meer verzekerden op zoek zijn gegaan naar een polis die bij hen past.

De **minste overstappers** vinden we in:

1. **Noord-Beveland 3,4%**
2. **Schiermonnikoog 3,5%**
3. **Sluis 3,6%**

Figuur 1.6

Concerns en bijbehorende zorgverzekeraars

- De Friesland Zorgverzekeraar N.V.
  - FBTO Zorgverzekeringen N.V.
- Interpolis Zorgverzekeringen N.V.
- Zilveren Kruis Zorgverzekeringen N.V.

- ASR Basis Ziektekostenverzekeringen N.V.

- Centrale Ziektekostenverzekering NZV NV
  - OHRA Ziektekostenverzekeringen N.V.
  - OWM CZ Groep Zorgverzekeraar U.A.

- OWM DSW Zorgverzekeraar U.A.
- OWM Stad Holland Zorgverzekeraar U.A.

- EUCARE Insurance PCC Limited

- Eno Zorgverzekeraar N.V.

- AnderZorg N.V.
- Menzis Zorgverzekeraar N.V.

- iptiQ Life S.A.

- IZA Zorgverzekeraar N.V.
  - N.V. Univé Zorg
- N.V. Zorgverzekeraar UMC
- VGZ Zorgverzekeraar N.V.

- ONVZ Ziektekostenverzekeraar N.V.

- OWM Zorgverzekeraar Zorg en Zekerheid U.A.

Tabel 1.1

Aanbod polissen per zorgverzekeraar

Naam risicodragers	Polisnaam	Type polis
De Friesland Zorgverzekeraar N.V.	De Friesland Alles Verzorgd Polis	Natura
	De Friesland Zelf Bewust Polis	Natura
FBTO Zorgverzekeringen N.V.	FBTO Zorg basisverzekering naturapolis	Natura
	FBTO Zorg basisverzekering restitutiepolis	Restitutie
Interpolis Zorgverzekeringen N.V.	Interpolis ZorgActief	Natura
	Interpolis ZorgCompact	Natura
Zilveren Kruis Zorgverzekeringen N.V.	Zilveren Kruis Basis Zeker	Natura
	Zilveren Kruis Basis Exclusief	Restitutie
	Zilveren Kruis Basis Budget	Natura
	Pro Life Principe Polis (natura)	Natura
	Pro Life Principe Polis Budget	Natura
	ZieZo Selectief	Natura
a.s.r. Basis Ziektekostenverzekeringen N.V.	Ditzo Vrije Keuze combinatie	Combinatie
	Ditzo Goede Keuze natura	Natura
	Amersfoortse Eigen Keuze restitutie	Restitutie
	Amersfoortse Ruime Keuze natura	Natura
Centrale Ziektekostenverzekering NZV NV	NN Zorgverzekering Restitutie	Restitutie
OHRA Ziektekostenverzekeringen N.V.	OHRA Zorgverzekering restitutie	Restitutie
OWM CZ Groep Zorgverzekeraar U.A.	CZ Zorg op maatpolis (Natura)	Natura
	CZ Zorgkeuzepolis (Restitutie)	Restitutie
	CZdirect (Natura Direct)	Natura
	CZ Zorgbewustpolis (Natura Select)	Natura
	CZ Just (Natura Just)	Natura
OWM DSW Zorgverzekeraar U.A.	DSW polisvoorwaarden	Combinatie
OWM Stad Holland Zorgverzekeraar U.A.	Stad Holland polisvoorwaarden	Restitutie
Eno Zorgverzekeraar N.V.	Salland Basisverzekering	Natura
	HollandZorg Basisverzekering	Combinatie
	ZorgDirect Basisverzekering	Restitutie
EUCARE Insurance PCC Limited	Basisverzekering Natura	Natura
	Basisverzekering Restitutie	Restitutie
	Basisverzekering Bewust Verzekerd	Natura
iptiQ Life S.A.	Ruime Keuze	Natura
	Aon Zorg Restitutie	Restitutie
	Aon Zorg Natura	Natura
AnderZorg N.V.	Anderzorg Basis	Natura
Menzis Zorgverzekeraar N.V.	Menzis Basis	Natura
	Menzis Basis Vrij	Restitutie
	Hema Zorgverzekering	Combinatie
	Menzis Basis Voordelig	Natura
ONVZ Ziektekostenverzekeraar N.V.	ONVZ Vrije Keuze Basisverzekering	Restitutie
IZA Zorgverzekeraar N.V.	IZA Eigen Keuze	Restitutie
	IZA Ruime Keuze	Natura
N.V. Univé Zorg	Univé Zorg Geregeld polis	Natura
	Univé Zorg Vrij polis	Restitutie
	Univé Zorgzaam polis	Natura
	Univé Gewoon ZEKUR Zorg	Natura
	Univé Zorg Select Polis	Natura
N.V. Zorgverzekeraar UMC	UMC Zorgverzekering	Restitutie
VGZ Zorgverzekeraar N.V.	VGZ Ruime Keuze	Natura
	VGZ Eigen Keuze	Restitutie
	VGZ Bewuzt Basis	Natura
OWM Zorgverzekeraar Zorg en Zekerheid U.A.	Zorg en Zekerheid Zorg Vrij Polis	Restitutie
	Zorg en Zekerheid Zorg Zeker Polis	Natura
	Zorg en Zekerheid Zorg Gemak Polis	Natura

2. Ontwikkeling marktaandeelen zorgverzekeraars

Het marktaandeel van de grootste 4 zorgverzekeraars samen is dit jaar opnieuw gedaald met ruim een procentpunt tot 84,9%. Het aandeel van de kleine zorgverzekeraars groeit van 14% naar 15,1%.

Aantal verzekerden 4 grootste concerns

Achmea
4,9 miljoen
verzekerden

VGZ
3,9 miljoen
verzekerden

CZ
3,7 miljoen
verzekerden

Menzis
2,2 miljoen
verzekerden

De marktaandelen van de 4 grote en de kleinere concerns hebben we weergegeven in de figuren 2.1 en 2.2. De marktaandelen van Achmea, VGZ en Menzis dalen. Het marktaandeel van CZ neemt iets toe. Van de kleine concerns groeien dit jaar de marktaandelen van EUCARE, a.s.r. en DSW-Stad Holland. Op een lichte daling bij de marktaandelen bij ONVZ na, blijven de marktaandelen van de overige kleine concerns stabiel.

De 21 zorgverzekeraars maken deel uit van 11 concerns. De ontwikkeling van de marktaandelen van alle zorgverzekeraars vanaf 2010 zie je terug in tabel 2.1. De naam van het desbetreffende concern staat in de 2^e kolom. Wanneer er in een bepaald jaar sprake is van een overname van een zorgverzekeraar, hebben we dit roze gearceerd. Ook is de nieuwe naam van de verzekeraar daarin opgenomen.

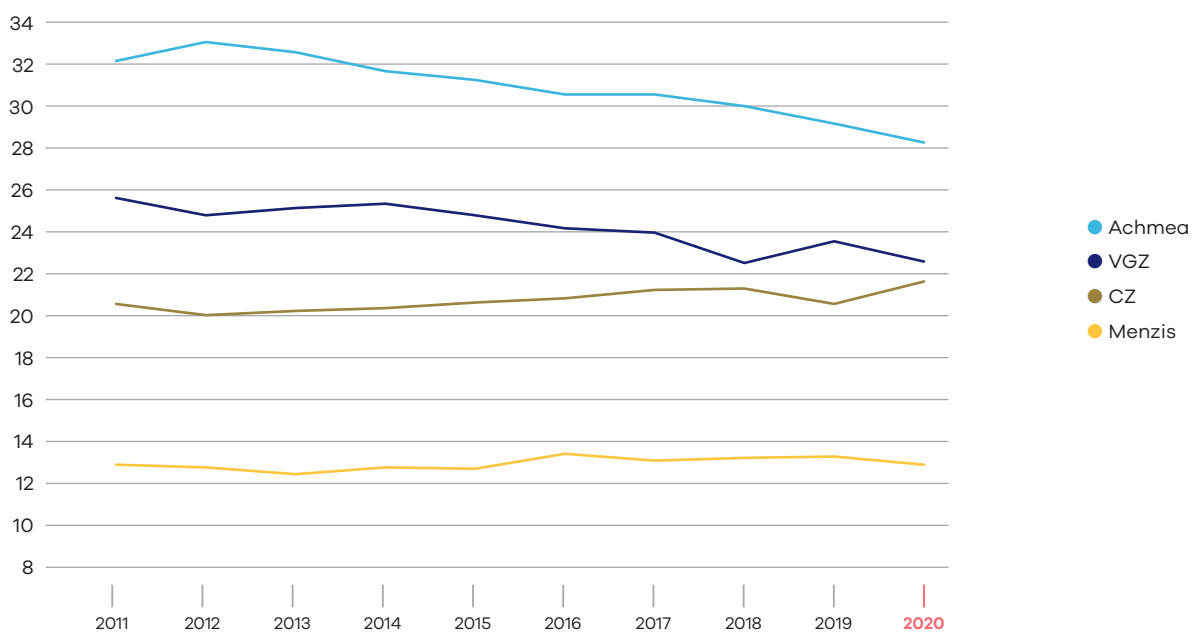
Marktaandelen per gemeente

Het verzekeringsconcern met het grootste marktaandeel per gemeente, de marktleider, staat in figuur 2.3. Ten opzichte van vorig jaar is het overzicht grotendeels hetzelfde gebleven. De regionale verdeling blijft overeind. In het westen van het land zijn de concerns Zorg en Zekerheid en DSW-Stad Holland sterk regionaal vertegenwoordigd. In de omgeving van Deventer is concern Eno de grootste. Veel verzekerden in de omgeving van Deventer kiezen voor Eno. Menzis houdt zijn voorkeurspositie in de regio's Groningen, Overijssel en Gelderland. In Noord-Holland kiezen verzekerden het meest voor VGZ. En in Zeeland, Noord-Brabant en Limburg afwisselend voor VGZ en CZ. De overige concerns zijn in geen enkele gemeente de grootste.

Figuur 2.1

Stijging marktaandeel CZ, Achmea daalt

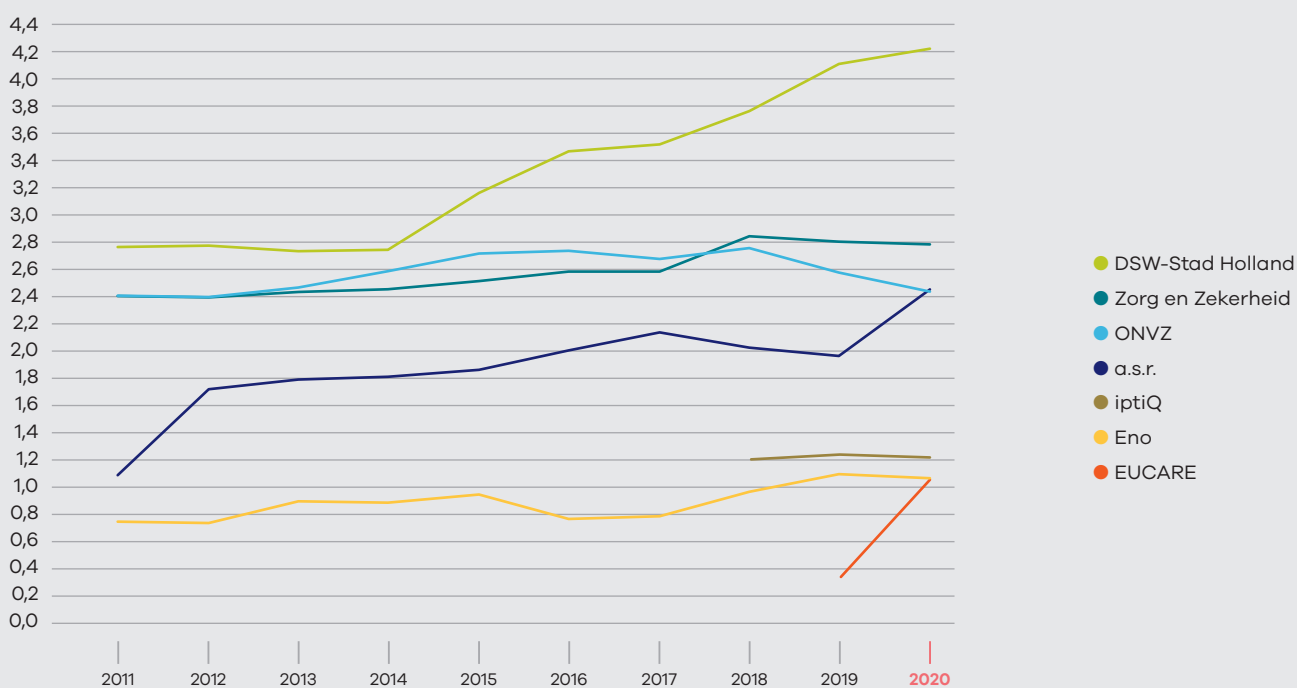
In procenten

Figuur 2.2

Marktaandelen EUCARE, a.s.r. en DSW-Stad Holland stijgen

In procenten

Tabel 2.1

Marktaandelen zorgverzekeraars, met fusies door de jaren heen

In procenten

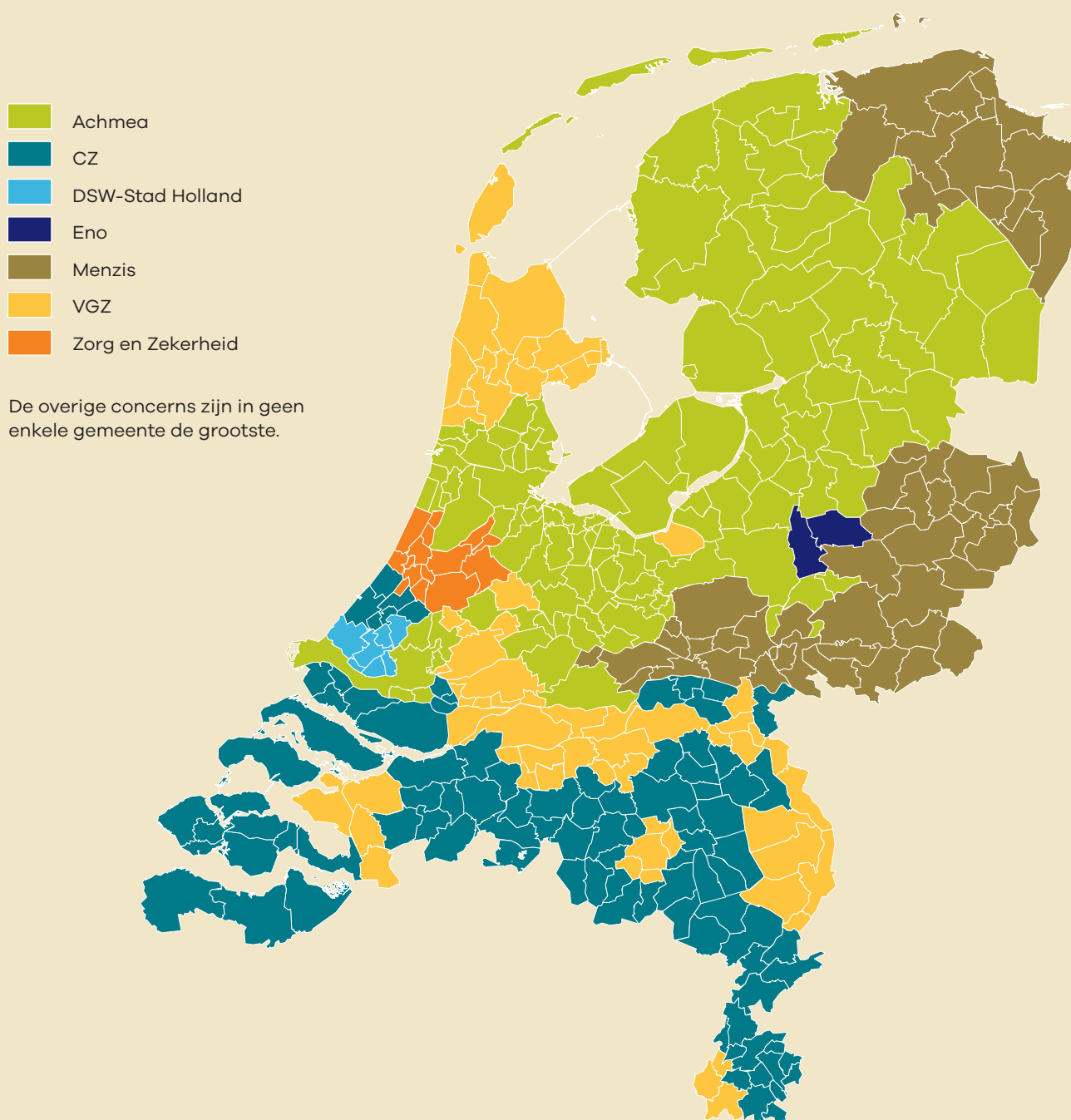
Zorgverzekeraar	Concern	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Agis	Achmea	7,9%	7,7%	7,2%	6,7%	→ Zilveren Kruis					
AnderZorg	Menzis	1,2%	1,2%	1,4%	1,5%	1,7%	2,2%	2,6%	2,9%	3,0%	2,7%
a.s.r./Fortis	ASR	1,0%	1,7%	1,8%	1,8%	1,8%	2,0%	2,1%	2,0%	1,9%	2,4%
Avéro	Achmea	3,3%	3,5%	2,7%	2,5%	2,5%	2,2%	2,4%	2,3%	1,8%	→ Zilveren Kruis
Azivo	Menzis	0,7%	0,8%	0,7%	0,7%	0,7%	0,6%	→ Menzis			
AZvZ	Zorg en Zekerheid	→ Zorg en Zekerheid									
Cares/De Goudse	VGZ	0,2%	0,2%	0,2%	0,5%	0,6%	0,6%	0,8%	→ VGZ		
CZ	CZ	15,7%	15,4%	15,7%	15,9%	16,0%	16,2%	16,4%	16,5%	16,0%	16,8%
De Friesland	De Friesland	3,1%	3,2%	3,3%	3,4%	3,4%	3,7%	3,5%	3,3%	3,3%	3,2%
Delta Lloyd	CZ	1,4%	1,3%	1,2%	1,1%	1,3%	1,3%	1,4%	1,3%	1,2%	1,3%
DSW	DSW	2,3%	2,2%	2,2%	2,2%	2,6%	2,9%	3,0%	3,1%	3,4%	3,6%
Eno/Salland	Eno	0,7%	0,7%	0,9%	0,9%	0,9%	0,7%	0,7%	0,9%	1,1%	1,0%
EUCARE	EUCARE									0,3%	1,0%
FBTO	Achmea	1,2%	1,6%	1,9%	2,0%	2,2%	2,3%	2,2%	2,0%	1,9%	1,6%
Interpolis	Achmea	1,2%	1,4%	1,5%	1,4%	1,5%	1,5%	1,6%	1,5%	1,5%	1,5%
iptiQ	iptiQ								1,2%	1,2%	1,2%
IZA	VGZ	3,6%	3,5%	3,3%	3,3%	3,2%	2,6%	2,6%	2,6%	2,6%	2,5%
IZZ / VGZ voor de zorg	VGZ	3,0%	2,9%	2,8%	2,7%	2,6%	2,6%	2,6%	2,6%	2,6%	→ VGZ
Menzis	Menzis	10,8%	10,6%	10,2%	10,4%	10,2%	10,5%	10,4%	10,2%	10,3%	10,1%
OHRA Ziektekosten	CZ	2,5%	2,4%	2,5%	2,6%	2,6%	2,7%	2,8%	2,9%	2,8%	3,5%
OHRA Zorgverzekeringen	CZ	0,8%	0,8%	0,7%	0,6%	0,6%	0,6%	0,5%	0,5%	0,4%	→ OHRA
ONVZ	ONVZ	2,4%	2,4%	2,4%	2,6%	2,7%	2,7%	2,7%	2,8%	2,6%	2,4%
OZF	Achmea	0,3%	0,3%	0,3%	0,3%	0,3%	0,3%	0,3%	→ Zilveren Kruis		
Stad Holland/Stad Rotterdam	DSW	0,5%	0,5%	0,5%	0,5%	0,5%	0,6%	0,6%	0,6%	0,7%	0,6%
Trias	VGZ	2,3%	→ VGZ								
UMC	VGZ	0,6%	0,6%	0,6%	0,7%	0,7%	0,7%	0,7%	0,7%	0,7%	0,7%
Univé	VGZ	5,0%	5,1%	5,1%	4,9%	5,0%	5,1%	5,3%	5,5%	5,7%	5,8%
VGZ	VGZ	10,8%	12,3%	13,1%	13,1%	12,6%	12,4%	11,8%	10,9%	11,8%	13,4%
Zilveren Kruis	Achmea	15,1%	15,3%	15,6%	15,2%	21,3%	20,4%	20,5%	20,8%	20,5%	21,7%
Zorg en Zekerheid	Zorg en Zekerheid	2,4%	2,4%	2,4%	2,4%	2,5%	2,6%	2,6%	2,8%	2,8%	2,8%

Wil je deze tabel bekijken over de periode 2006-2020?

Ga dan naar onze website: www.vektis.nl/fusies.

Figuur 2.3

Grootste concern per gemeente

3. Keuzes rondom de premie

De gemiddelde nominale jaarpremie komt in 2020 uit op 1.448 euro en neemt daarmee 0,4% af ten opzichte van vorig jaar. Vorig jaar steeg de gemiddelde nominale premie nog met 5,5%. Daarnaast is dit jaar de gemiddelde betaalde premie voor collectief verzekerden hoger dan voor individueel verzekerden. Het meest gekozen type polis is nog steeds de naturapolis.

Door de jaren heen schommelt de gemiddelde nominale jaarpremie. Dit jaar is voor het eerst sinds jaren weer een lichte daling te zien. De gemiddelde nominale zorgpremie per premiebetalende verzekerde (figuur 3.1) bepalen we door de basispremie per polis, exclusief kortingen met betrekking tot collectieven of een vrijwillig eigen risico, te vermenigvuldigen met het aantal premiebetalende verzekerden (ouder dan 18 jaar) die voor deze polis gekozen hebben. Dit jaar valt de nominale premie per premiebetalende verzekerde iets lager uit dan vorig jaar.

Naast de gemiddelde nominale jaarpremie exclusief betalingskortingen berekent Vektis ook de gemiddelde betaalde jaarpremie inclusief betalingskortingen van collectief en individueel verzekerden. De premie die verzekerden in werkelijkheid betalen, kan voor zowel individueel verzekerden als collectief verzekerden lager zijn vanwege kortingen, zoals een korting door een hoger vrijwillig eigen risico en/of een collectiviteitskorting.

In 2020 daalt de maximale wettelijke korting voor een collectieve basisverzekering van 10% naar 5%. Het verschil in de betaalde premie tussen de collectieve en individuele zorgverzekeringen wordt dus kleiner. De totale premieopbrengst van collectief verzekerden is toegenomen door het verlagen van de collectiviteitskorting. Daarnaast is het aantal collectief verzekerden dit jaar opnieuw afgenomen. We zien dit jaar voor het eerst dat de gemiddelde betaalde premie van collectief verzekerden hoger ligt dan het gemiddelde dat een individueel verzekerde betaalt (tabel 3.1).

Type zorgpolissen

Ten opzichte van 2018 en 2019 neemt het aantal verzekerden met een combinatiepolis 1% toe (zie figuur 3.2)". Het aantal verzekerden dat kiest voor een restitutiepolis is daarmee gedaald naar 18%. Het grootste aantal, namelijk 76%, kiest echter nog altijd voor de naturapolis. De laatste 4 jaar is deze verhouding praktisch gelijk gebleven. Met een restitutiepolis heeft een verzekerde recht op een vergoeding van zorg, ongeacht naar welke zorgverlener hij of zij gaat. Een verzekerde met een naturapolis krijgt een volledige vergoeding van de zorg geleverd door gecontracteerde zorgverleners. Kiest een naturaverzekerde voor een niet-gecontracteerde zorgverlener, dan betaalt de verzekerde vaak een gedeelte van de rekening zelf.

Een restitutieverzekering is vaak wat duurder dan een naturaverzekering. Bij een combinatiepolis is er voor een deel van de zorgsoorten recht op zorg (zoals bij een naturapolis) en voor andere zorgsoorten recht op vergoeding (zoals bij een restitutiepolis). Figuur 3.3 geeft het verschil tussen de goedkoopste en duurste polissen weer. De duurste polis is 492 euro per jaar duurder dan de goedkoopste.

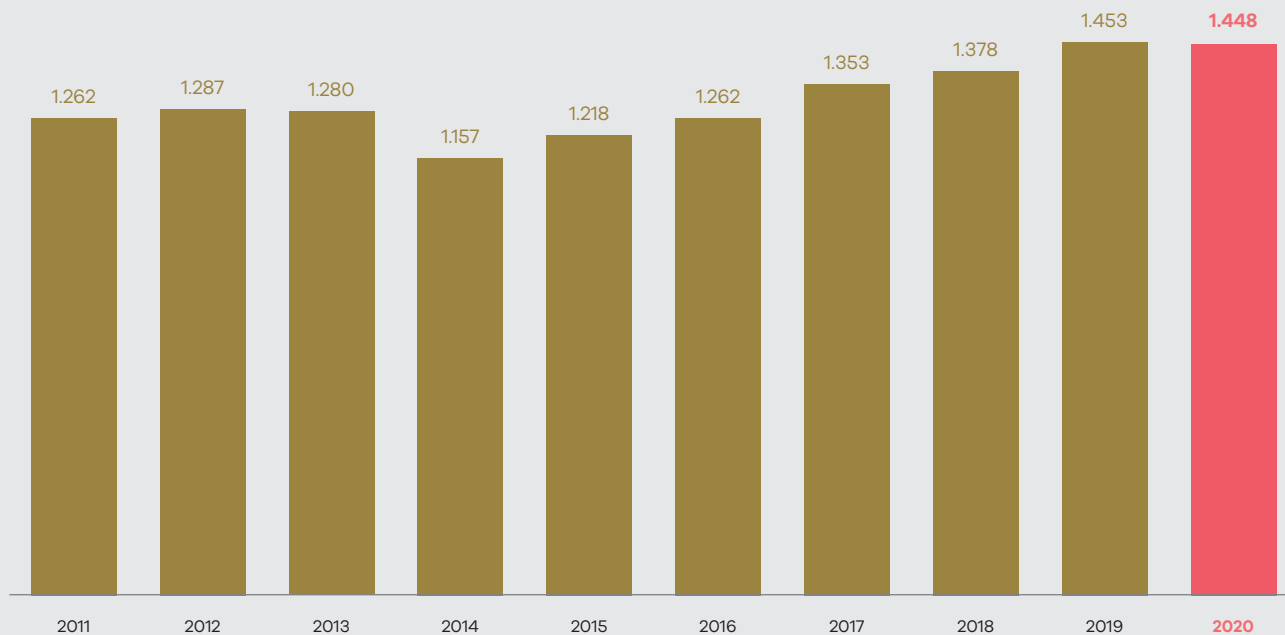
Collectieve verzekeringen

Het aantal verzekerden dat in 2020 de keuze maakt om een collectieve verzekering af te sluiten daalt verder met 1,8%. Deze daling werd al ingezet in 2015.

Figuur 3.1

Lichte daling gemiddelde jaarpremie

In euro's

Tabel 3.1

Gemiddelde individuele verzekering nu goedkoper dan collectieve verzekering

Gemiddelde premie (exclusief betalingskorting) en gemiddelde betaalde premie individueel/collectief (exclusief betalingskorting).

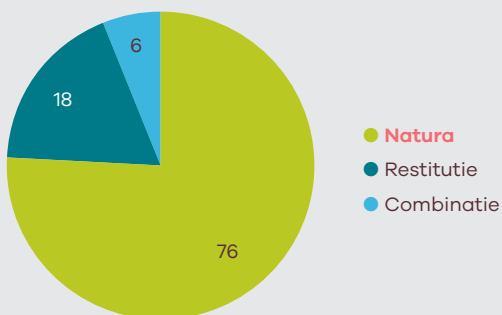
Bedragen in euro's.

		2015	2016	2017	2018	2019	2020
Gemiddelde basispremie		1.218	1.262	1.353	1.378	1.453	1.448
Gemiddeld betaalde premie	Individueel	1.164	1.206	1.289	1.299	1.366	1.373
	Collectief	1.120	1.165	1.251	1.276	1.354	1.396
	Totaal	1.133	1.179	1.264	1.284	1.358	1.388

Figuur 3.2

Naturapolis meest populair

In procenten

Figuur 3.3

Duurste en goedkoopste polis

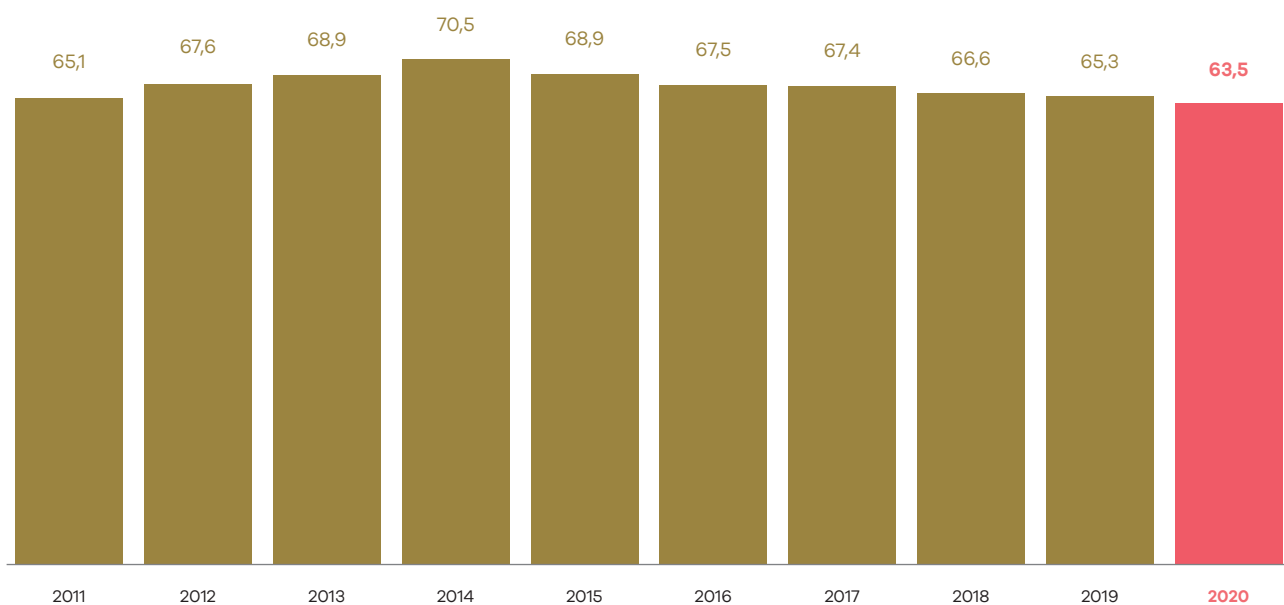
In euro's

Natura	1.223,40	1.522,08
Restitutie	1.441,92	1.715,40
Combinatie	1.356,00	1.461,60

Figuur 3.4

Dalende trend collectieve verzekeringen zet door met bijna 2%

In procenten

4. Interview: verzekerden aan het woord

De een pakt het grondig aan, vergelijkt verschillende zorgverzekeraars, weegt alle voor- en nadelen tegen elkaar af en doet zorgvuldig zijn berekeningen. Een ander blijft jarenlang trouw aan dezelfde zorgverzekeraar. Weer een ander wacht tot het laatste nippertje. Pas na herhaalde mails van vergelijkingssites komt hij of zij ergens tussen kerst en oud en nieuw tot actie. Verzekerden hebben ieder zo hun eigen aanpak en overwegingen om wel of niet over te stappen.

Bernadet uit Amsterdam (59) heeft al 35 jaar dezelfde zorgverzekeraar.

“Dat dateert nog uit de tijd van het Amsterdamse ziekenfonds. Ik ben nooit geswitcht. Ik vind het fijn om een band op te bouwen. Zo ben ik al jaren bij hetzelfde nutsbedrijf, dezelfde bank en mijn tandarts heb ik ook al 33 jaar. Als je lang klant bent, geeft dat nog eens onderhandelingsruimte. Overstappen vind ik flauwekul. Onder de streep blijft toch alles hetzelfde. Ik heb een chronische ziekte. Met mijn dure medicijnen is het eigen risico in januari al op. Je kan er niks aan doen dat je ziek bent. Je moet je erbij neerleggen. Dan is het fijn dat anderen ook voor je meebetalen. We leven in een mooi land.”

Wendy uit Amersfoort (26) pakt het anders aan.

“Op mijn 18^e deed ik gewoon wat mijn familie deed, maar later ging ik zelf nadenken. Nu check ik elk jaar de premies en ben ik al 4 keer overgestapt. Ook dit jaar weer. Ik ben fit en voel me prima. Heb geen intentie om zwanger te worden. Een basisverzekering is voor mij genoeg. Ik besteed er zo’n 5 uur aan om te vergelijken.

De vergelijkingssite heeft een makkelijk zoekstelsel en ik check bijvoorbeeld ook wat een controle bij de tandarts kost. Overstappen geeft eigenlijk nooit gedoe. De tussenpersoon regelt het allemaal. Ik ben totaal niet gevoelig voor cadeaus van verzekeraars. Een Rituals-pakket of een blender, daar heb ik niets aan. Doe mij maar liever minder premie. Al scheelt het maar 3 euro per maand, dat is toch meegenomen.”

“Wat gebeurt er eigenlijk met de fysiotherapiebeurten waarop ik nog recht heb, maar die ik niet heb gebruikt?”

Dat vroeg Emiel uit Den Haag (48) zich eind 2019 af. “In november en december ben ik nog gauw even een paar keer gegaan, maar het bleek dat ik de overige beurten niet mee kon nemen naar het volgend jaar. Dat vond ik toch wel erg zonde van het geld. Dit jaar maakte ik voor mijn nieuwe polis een nieuwe afweging. Geen aanvullende verzekering voor fysio. Het geld dat ik daarmee bespaar, zet ik wel opzij, mocht het toch eens nodig zijn.”

5. Keuzes rondom het eigen risico

Het verplicht eigen risico is het bedrag dat een verzekerde zelf betaalt als deze gebruikmaakt van zorg uit het basispakket. Behalve als de verzekerde jonger is dan 18 jaar of het over zorg gaat waarvoor geen eigen risico geldt, zoals de huisarts. In 2020 bedraagt het verplichte eigen risico evenals vorige jaren 385 euro. In het regeerakkoord 2017-2021 staat dat het eigen risico tijdens de hele kabinetsperiode gelijk blijft. Verzekerden die weinig zorgkosten verwachten kunnen het verplichte eigen risico verhogen met een vrijwillig eigen risico.

In 2020 stijgt het aantal verzekerden dat kiest voor een vrijwillig eigen risico naar 13,3%. Ten opzichte van 10 jaar geleden is dat aantal ruim verdubbeld. De korting die verzekerden krijgen, wisselt per zorgverzekeraar, maar kan een besparing opleveren van enkele tientallen euro's per maand. Verzekerden kunnen bovenop het verplichte eigen risico kiezen voor een vrijwillig eigen risico van 100, 200, 300, 400 of 500 euro.

Het totale eigen risico kan dus oplopen tot maximaal 885 euro. Nog altijd het grootste aantal verzekerden, namelijk 86,7% verhoogt het eigen risico niet. De meeste verzekerden die wel de keuze maken voor een vrijwillig eigen risico, kiezen voor het hoogste bedrag.

Figuur 5.1

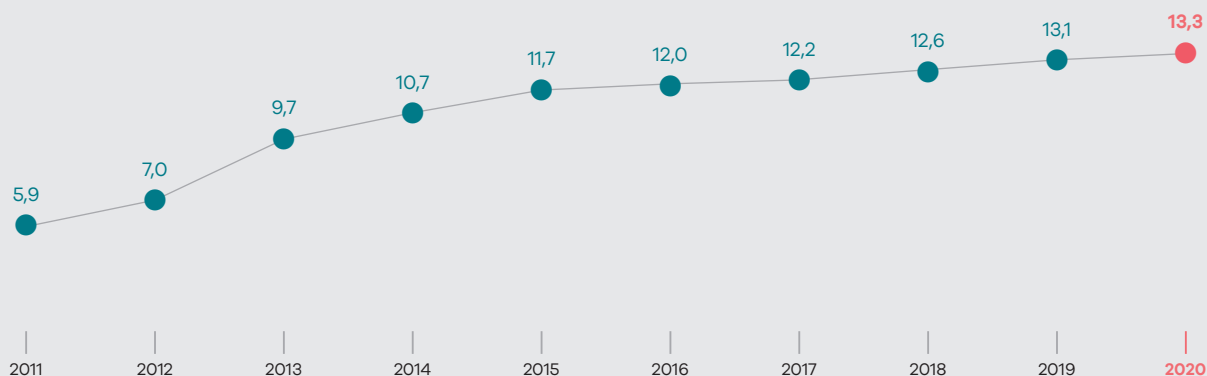

Verplicht eigen risico blijft

385 per jaar

Figuur 5.2

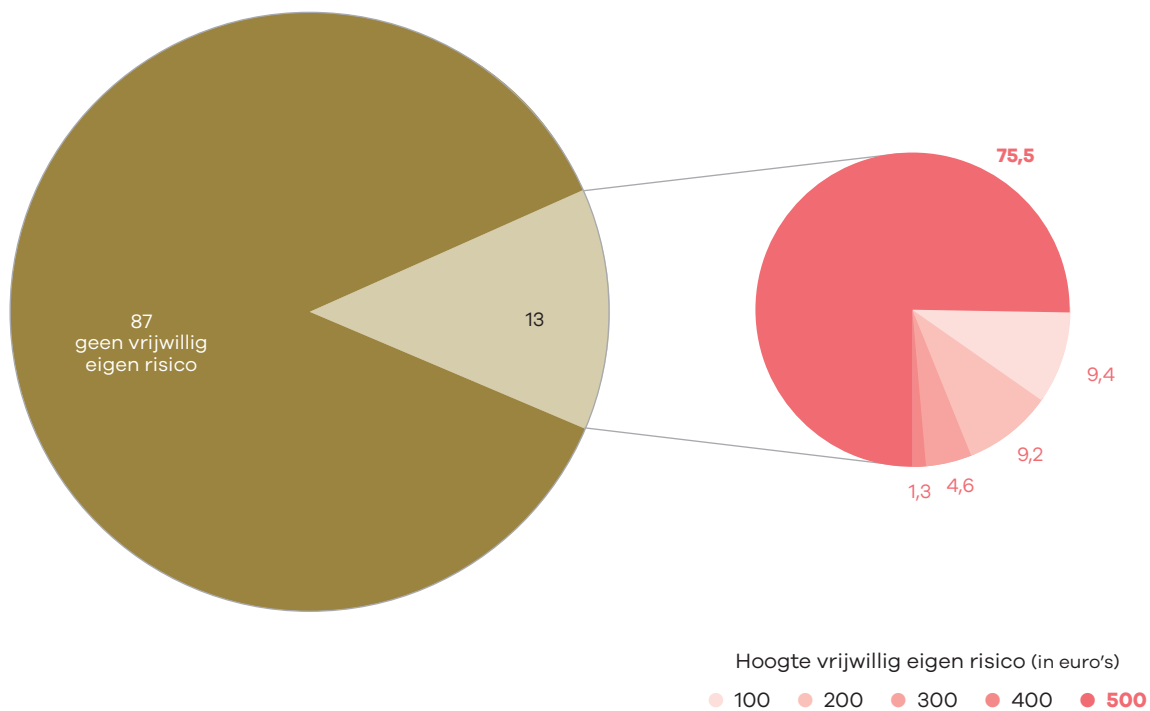
Steeds meer verzekerden kiezen een vrijwillig eigen risico

Figuur 5.3

75% van verzekerden met vrijwillig eigen risico kiest voor maximaal bedrag

In procenten

6. Aanvullende verzekeringen

De basisverzekering is verplicht voor alle Nederlanders. De aanvullende verzekering bevat vergoedingen voor zorg die niet in de basisverzekering zit. Een groot aantal verzekerden kiest voor een aanvullende verzekering, maar dit aantal wordt wel ieder jaar iets minder. Ook in 2020 daalde het aantal met een halve procentpunt naar 83,3%. In de loop der jaren is het aandeel aanvullend verzekerden bijna 10 procentpunt afgenomen.

Welke zorg wordt vergoed, verschilt per aanvullende zorgverzekering. Aanvullende verzekeringen vergoeden bijvoorbeeld (een deel van) de kosten van extra fysiotherapie, de tandarts en orthodontist, alternatieve geneeskunde en brillen en lenzen.

Verzekerden kunnen een minimale dekking tot een compleet pakket kiezen. Waar de dekking van de basisverzekering een taak van de overheid is, bepalen zorgverzekeraars zelf de dekking van de aanvullende pakketten.

In tabel 6.1 is te zien dat er de afgelopen jaren geen grote verschillen zijn in de gemiddelde betaalde jaarpremie per aanvullend verzekerde.

In figuur 6.2 brengen wij de jaarlijkse landelijk gemiddelde kosten per verzekerde in beeld en hoe deze kosten zich in de loop der jaren ontwikkelen. De tabel eindigt bij het jaar 2018, omdat voor recentere jaren nog geen volledig inzicht beschikbaar is van de binnen de aanvullende verzekeringen vergoede zorgkosten. De gemiddelde vergoede zorgkosten schommelen al een aantal jaar rond de 270 euro per aanvullend verzekerde.

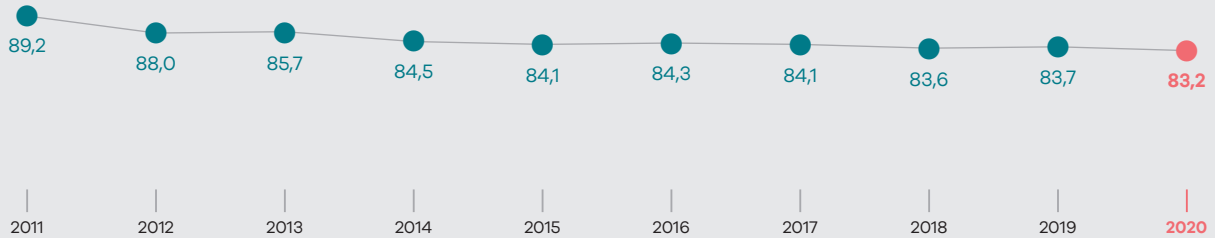
In totaal vergoedden zorgverzekeraars samen in 2018 3,9 miljard euro aan zorgkosten vanuit de aanvullende verzekeringen.

De vergoedingen gaan voor het grootste deel naar kosten die verzekerden maken voor tandheelkundige en paramedische zorg. Samen zijn ze jaarlijks goed voor bijna driekwart van de vergoede zorg binnen de aanvullende verzekeringen.

In tabel 6.2 splitsen we die aanvullende tandheelkundige zorg verder uit. Onder de volwassenen zien we dat 79% kiest voor een tandartsverzekering, waarvan 70% kiest voor de tandartsverzekering als onderdeel van of naast een aanvullend pakket. Onder de 18-minners is dat percentage een stuk lager (62%), omdat voor deze groep een basisdekking voor tandheelkundige zorg al is opgenomen in de basisverzekering.

Figuur 6.1

Percentage verzekerden dat kiest voor aanvullende verzekering

Tabel 6.1

Gemiddelde jaarpremie in euro's per aanvullend verzekerde daalt 0,3% ten opzichte van 2017

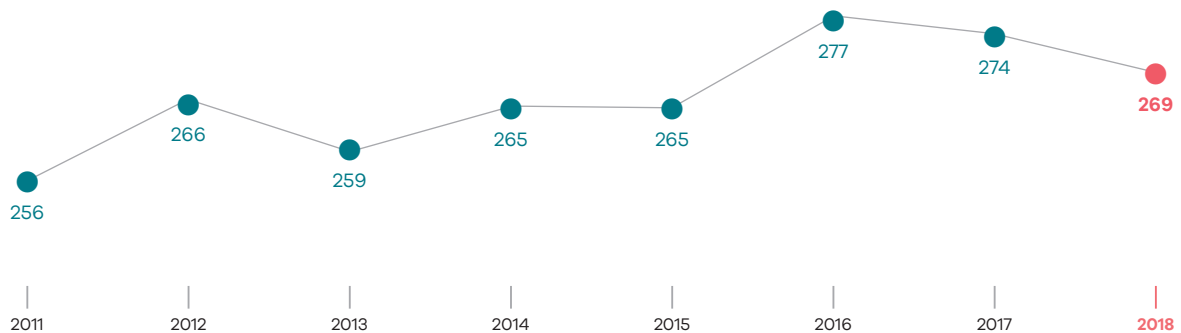
In euro's

2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
308	322	314	306	311	313	317	316

Figuur 6.2

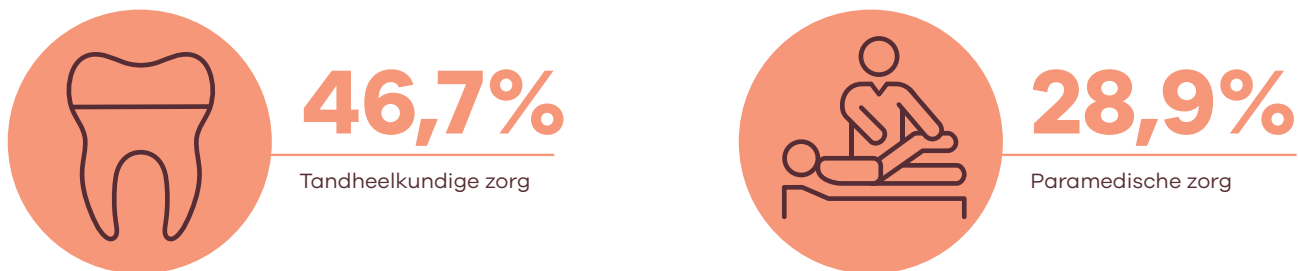
Daling gemiddelde vergoede zorgkosten aanvullende verzekeringen in 2018

In euro's

Figuur 6.3

Driekwart vergoedingen aanvullende verzekeringen gaat naar tandheelkundige zorg en paramedische zorg

Tabel 6.2

Aanvullend pakket bevat vaak dekking voor de tandarts

	Aanvullende verzekering met daarin geen vergoeding voor tandarts	Alleen tandartsverzekering	Zowel aanvullende verzekering als tandartsverzekering	Combinatiepakket met daarin ook vergoeding voor tandarts
18-min	38%	5%	32%	24%
18-plus	21%	9%	48%	22%

7. Verantwoording en onderzoeksaanpak

In de periode februari-maart 2020 voerden we een inventarisatie uit bij alle zorgverzekeraars in Nederland met betrekking tot verzekerdenmobiliteit. Zorgverzekeraars kregen de vraag hoeveel verzekerden ingestroomd zijn en hoeveel uitgestroomd. Daarnaast vroegen we naar een aantal kenmerken van de verzekerden, dit is gedaan op zorgverzekeraarniveau, niet op verzekerdenniveau. Ook vroegen we wat voor soort verzekeringen zijn afgesloten. Deze inventarisatie hebben we gedaan op polisniveau.

Verzekerden hadden tot uiterlijk 1 januari 2020 om hun polis op te zeggen en tot uiterlijk 1 februari 2020 om zich weer aan te melden bij een nieuwe zorgverzekeraar. Na 1 februari 2020 hebben we de voor dit onderzoek benodigde gegevens opgevraagd bij zorgverzekeraars. Deze Zorgthermometer geeft een beeld van de marktontwikkelingen rondom het overstappedrag van verzekerden.

Alle 21 zorgverzekeraars hebben hun gegevens aangeleverd. Dit betekent dat we de hele verzekerdenpopulatie 2020 in beeld hebben gebracht. Voor hoofdstuk 1, 2, 5 en 6 van deze Zorgthermometer hebben we aanvullend onderzoek gedaan met behulp van andere bronnen dan de inventarisatie verzekerdenmobiliteit 2020.

In hoofdstuk 1 maakten we voor de bepaling van de verschillende overstapcijfers en de groei of krimp per zorgverzekeraar gebruik van de Algemene Verzekerden Gegevens (AVG) van Vektis. Het gebruikte bestand heeft een landelijke dekking en geeft inzicht in alle verzekerdenmutaties die plaatsvonden in de overstapperiode. Ook bevat het bestand de cijfers van de postcode van iedere verzekerde.

In hoofdstuk 2 hebben we voor de bepaling van de marktaandelen gebruikgemaakt van de verzekerdenstanden van het Zorginstituut Nederland voor de jaren 2006-2013. Voor de jaren 2014-2020 maakten we gebruik van de verzekerdenstanden uit de AVG.

In hoofdstuk 5 maakten we voor de analyse naar het vol maken van het eigen risico gebruik van de informatiesystemen BASIC en QZ. Het informatiesysteem QZ van Vektis bevat alle ziekenhuiskosten op declaratieniveau. We hebben de analyse uitgevoerd op gegevens uit 2018. Dit is het meest recente jaar waarvoor de totale verwachte zorgkosten voor meer dan 95% zijn vergoed.

In (een deel van) hoofdstuk 6 maakten we gebruik van de Markt- en Benchmarkenquête 2018 van Vektis. Voor deze inventarisatie vragen we elk jaar op macroniveau gegevens op bij zorgverzekeraars met betrekking tot financiën, kosten en omzet.

8. Begrippenlijst

Verzekerdenmobiliteit

Verzekerdenmobiliteit definiëren we als het aantal verzekerden dat op 31 december van een jaar bij een risicodrager was verzekerd en zich per 1 januari van het volgende jaar verzekert bij een andere risicodrager. Verzekerdenmobiliteit betreft dus het overstappen door verzekerden van de ene naar de andere zorgverzekeraar.

Risicodrager

Risicodrager is een ander woord voor zorgverzekeraar.

Basisverzekering

Iedere Nederlander is verplicht een zorgverzekering af te sluiten. Met de basisverzekering is iedereen verzekerd van medisch noodzakelijke zorg. Zorgverzekeraars moeten op hun beurt iedereen die zich aanmeldt voor de basisverzekering accepteren. Met de basisverzekering heeft een verzekerde recht op de dekking van het basispakket. Dit is een door de overheid samengesteld pakket met wettelijke vergoedingen voor allerlei zorgvormen. Kosten die gemaakt worden vanuit de basisverzekering vallen onder de Zorgverzekeringswet.

Aanvullende zorgverzekering

Nederlanders kunnen zich aanvullend verzekeren voor zorgkosten die niet vergoed worden vanuit de basisverzekering. Bijvoorbeeld mondzorg voor personen van 18 jaar en ouder of een uitgebreide dekking voor fysiotherapie.

Collectieve zorgverzekering

Een collectieve zorgverzekering sluit je met een groot aantal mensen af, bijvoorbeeld met een groep werknemers, een sportvereniging of een patiëntenorganisatie. Je krijgt van de zorgverzekeraar korting op de premie voor deze collectieve zorgverzekering.

Restitutiepolis

Essentie van een restitutiepolis is dat je zonder beperking alle zorgkosten die binnen het basispakket vallen, vergoed krijgt. Ongeacht naar welke zorgverlener je gaat. Zorgverzekeraars mogen er daarbij voor kiezen om alleen het marktconforme tarief te vergoeden.

Naturapolis

De zorg van zorgverleners met wie de verzekeraar een contract heeft, wordt volledig vergoed wanneer je kiest voor een naturapolis. Ga je naar een zorgverlener met wie je zorgverzekeraar geen contract heeft, dan betaal je mogelijk een deel van de zorg zelf. Bij een naturapolis betaalt je zorgverzekeraar direct de zorgkosten aan de zorgaanbieder.

Combinatiepolis

Een combinatiepolis is een combinatie van een restitutiepolis en een naturapolis. Voor een deel heeft de verzekeraar contracten afgesloten met zorgverleners en voor een deel niet. Soms wordt de zorg (helemaal) vergoed en soms moet je bijbetalen.

Eigen risico

Bij de basisverzekering kennen we een verplicht eigen risico van 385 euro. Tot dit bedrag moet je de zorgkosten die je maakt zelf betalen, daarboven worden de kosten vergoed door de zorgverzekeraar. Veel zorg uit het basispakket valt onder het eigen risico. Denk hierbij aan een operatie of een bezoek aan

de spoedeisende hulp. Ook medicijnen kunnen onder het eigen risico vallen. Kosten van huisartsenzorg, geboortezorg en wijkverpleging vallen niet onder het eigen risico. Naast het verplicht eigen risico is het mogelijk te kiezen voor een vrijwillig eigen risico, bovenop het verplichte deel. Kiezen voor een vrijwillig eigen risico verlaagt de premie van de basisverzekering.

Eigen bijdrage

Voor sommige zorg betalen we een eigen bijdrage. De overheid bepaalt de hoogte van de eigen bijdrage. Medicijnen kennen vaak een eigen bijdrage, net als kraamzorg.

Zorgverzekeringswet

Met de invoering van de Zorgverzekeringswet (Zvw) per 2006 is het vroegere onderscheid tussen ziekenfonds- en particulier verzekerden vervallen. De Zvw regelt onder andere het recht op een basisverzekering met een vergoedingspakket voor alle verzekerden.

Colofon

In deze publicatie staan cijfers uit de zorg rondom een thema of een bepaald jaar centraal. Alles uit de uitgave mag met bronvermelding worden gekopieerd. De inhoud van deze publicatie is met de grootste zorgvuldigheid samengesteld. Wanneer er desondanks toch onjuistheden in voorkomen, aanvaardt Vektis daarvoor geen enkele aansprakelijkheid. Ook aanvaarden wij geen aansprakelijkheid voor enige directe of indirecte schade die zou kunnen ontstaan door het gebruik van de hierin aangeboden informatie.

Auteurs

Marnix Romp
Eline Nijhof MSc
Emily May 't Hoen, tekst, www.emilymay.nl

Redactie

Jannie Aartse
dr. Anne de Boo
drs. Marieke Smit
Maike Krommendijk
Joyce Wagter

Dank

Wij bedanken Bernadet, Wendy en Emiel voor hun bijdrage aan het interview met verzekerden.

Grafisch ontwerp

Studio S&H, Bunnik, www.studiosnh.nl

Drukwerk

Drukkerij Roelofs BV, Enschede

Meer informatie

Wil je een exemplaar van deze publicatie ontvangen, neem dan contact op met Vektis via 030-8008 300 of stuur een e-mail naar: info@vektis.nl. Deze publicatie is ook online te raadplegen op www.vektis.nl.

Heb je inhoudelijke vragen over deze publicatie? Stuur dan een mail naar Marnix Romp: zorgkosten@vektis.nl.

© 2020 Vektis

